

DBB 223 TÜRK İŞARET DİLİ I

1. HAFTA

Okuma Listesi

- Dikyuva, H., Makarođlu, B. & Arık, E. (2015). Türk İşaret Dili Dilbilgisi Kitabı. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Yayınları: Ankara.
- Valli, C., Lucas, C., Mulrooney, K. J., & Villanueva, M. (1992, 1. Baskı; 2011, 5. baskı). Linguistics of American Sign Language. Washington, DC: Gallaudet University Press.
- Sutton-Spence, Rachel ve Bencie Woll (1999). Linguistics of British Sign Language. Cambridge: Cambridge University Press.
- Johnston, T. & Schembri, A. (2007). Australian Sign Language (AUSLAN): An introduction to sign language linguistics. Cambridge: Cambridge University Press.
- Meir, I. & Sandler, W. (2007). A language in space: The story of Israeli Sign Language. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Arık, E. (Ed.) (2013). Current directions in Turkish Sign Language research. Newcastle upon Tyne, UK: Cambridge Scholars Publishing.

İşaret Dili Araştırmalarının Katkısı

İletişim Kanalı (Modality)

Konuşma dilleri

Ses

İşaret dilleri

İşaret

Konuşma Organları

El ve yüz ifadeleri

Sıralı

Sıralı ve eşzamanlı

Tek boyutlu

Üç Boyutlu

Antropoloji – İşaret Dili

Yeni bir dil neye benzer?

Kreol (*Creole*) ve Pidgin'den hangi açıdan farklı olur?

Yeni bir dil hangi düzeyde dilbilgisel karmaşıklık taşır?

Antropoloji – İşaret Dili

İŞARET DİLLERİ TÜRLERİ

Topluluk İşaret Dili

Köy İşaret Dili

Ev İşaret Dili (?)

- Genetik temelli olmayan
- Büyük toplulukların konuştuğu (> 5.000)
- Medya organlarında kullanılan
- Resmi ya da resmi boyutlarda olan
- Bölgesel boyutta olmayan
- Karmaşık dilbilgisel özellikler barındıran
- Nesli sürmekte olan

- Genetik temelli olan
- Küçük toplulukların konuştuğu (> 2.000)
- Medya organlarında kullanılmayan
- Resmi ya da resmi boyutlarda olmayan
- Bölgesel boyutta olan
- Daha az karmaşık dilbilgisel özellikler barındıran
- Nesli tükenmekte olan

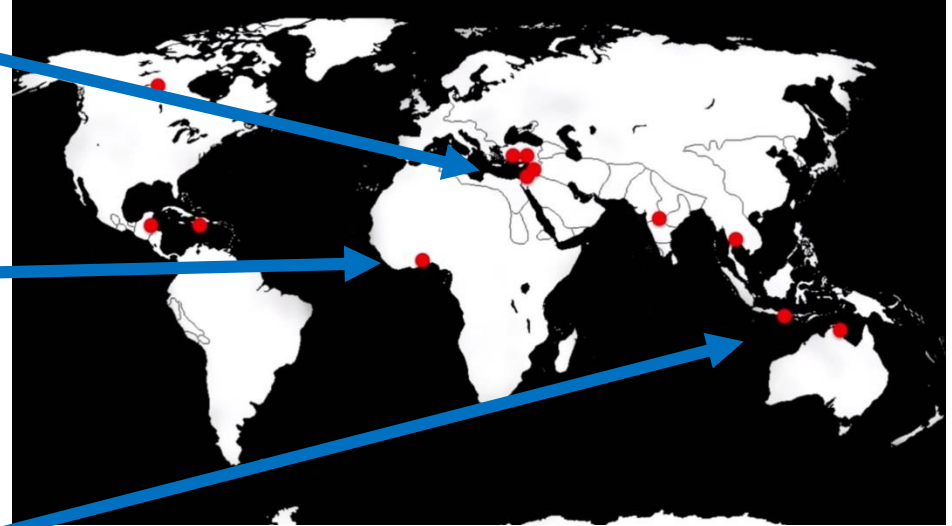
- Genetik temelli olmayan
- Sadece aile bireylerinin konuştuğu
- Medya organlarında kullanılmayan
- Resmi ya da resmi boyutlarda olmayan
- Sadece ev içinde kullanılan
- Sınırlı dilbilgisel karmaşıklık özellik barındıran
- Tek kuşağa bağlı olan

Antropoloji – İşaret Dili

Al-Sayyid Bedouin İşaret Dili (İsrail, 200 yıllık)

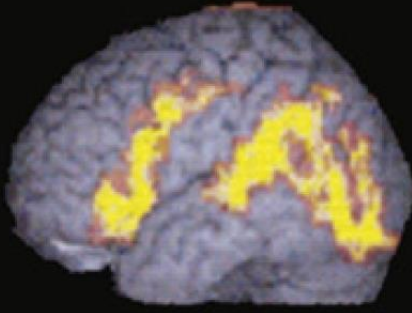
Adamorobe İşaret Dili (Gana-200 yıllık)

Kata Kolok İşaret Dili (Bali, 60-80 yıllık)

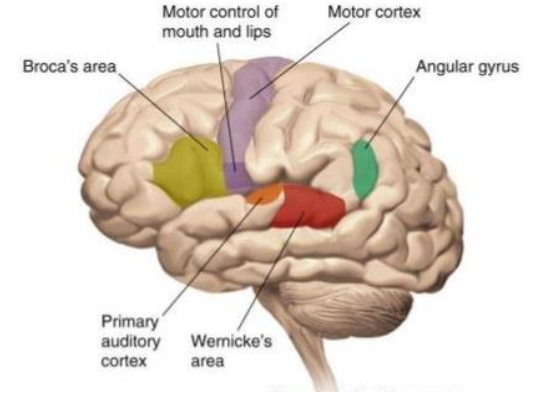
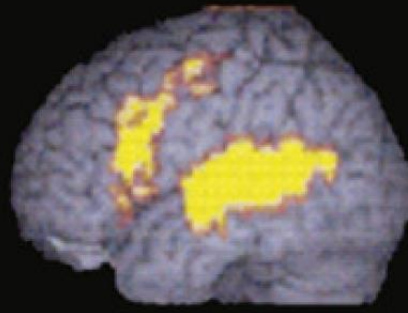

Nörodilbilim – İşaret Dili

(i) Sağır işaret dili kullanıcıları

(ii) İşiten konuşma dili kullanıcıları

Nörodilbilim – İşaret Dili

Broca Afazisi (Amerikan İşaret Dili) Seçme-Birleştirme sorunu

İYİ

Doğru Gösterim

KURBAĞA

Doğru Gösterim

Yanlış El Şekli

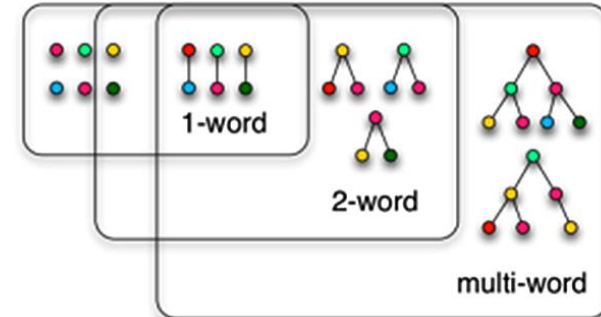
Yanlış Konum

Dil Edinimi – İşaret Dili

- İletişim kanalı (modalite) farklılığı, dil edinim sürecini etkiler mi?

Dil Edinim Evreleri

- 1. Dil Öncesi Dönem (0-6 ay)
- 2. Babıldama Dönemi (Babbling) (7-12 ay)
- 3. İlk Sözcük Dönemi (13-18 ay)
- 4. İki Sözcüklü Dönem (18-24 ay)
- 5. Telegrafik Dönem (24-30 ay)
- 6. Çok sözcüklü dönem (30+ ay)

Dil Edinimi – İşaret Dili

İlk Sözcük Dönemi

KONUŞMA DİLLERİ:

Benzer sesleri içeren

Daha çok dudak ünsüzleri ve düz-kalın ünlüler [b, p, m, n ve a]

Ses benzeşmesi, ses/hece düşmesi [Abla>Aba]

İŞARET DİLLERİ:

Benzer el şekillerini/hareketlerini içeren

Daha çok belirtik (unmarked) el şekilleri kullanılan

El şekli/hareket benzeşmesi veya düşmesi

İkιδillilik Modelleri – İşaret Dili

İletişim Kanalı Açısından İkιδillilik Türleri

- Tek-kanallı ikidilli bireyler (unimodal bilinguals), konuşma dilinde görülen duruma benzer şekilde iki farklı işaret dili bilmekte, fakat bu dilleri eş zamanlı olarak üretememektedir.
- Çift-kanallı ikidilli bireyler (bimodal bilinguals) ise konuşma ve işaret dilini bilmekte ve bu iki dili eş zamanlı olarak üretebilmektedir.